

Dødsfall ved katastrofer og store ulykker i Norge er markant nedadgående

Kjell Stordahl*

Fra tid til annen dukker det opp skremmende scenarier om hva ekstremvær kan føre til. Avisen Independent har i august i år et oppslag der forskere uttaler at ekstremvær i slutten av dette århundre kan drepe 150.000 mennesker i Europa hvert år.

<http://www.independent.co.uk/environment/deaths-year-climate-change-global-warming-extreme-weather-events-2100-150000-a7877461.html> Dette oppslaget er basert på forskningsartikkelen [http://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196\(17\)30082-7/fulltext?elsca1=tlpr](http://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(17)30082-7/fulltext?elsca1=tlpr)

En oversikt over katastrofer og store ulykker i Norge der minst 15 personer døde finnes i: https://no.wikipedia.org/wiki/Norske_katastrofer_og_store_ulykker Dødsfall fra krigshandlinger, forlis, fly- og togulykker, terrorkatastrofer, epidemier og gruveulykker er ikke inkludert i videre omtale. Det er gitt oversikt over naturkatastrofer ved orkan/storm, snøskred, snøstorm, leir- og fjellskred med tsunami og flom som er samlet i en egen tabell.

Tabell Tidspunkt for naturkatastrofe og antall døde

Orkaner, storm		Snøskred		Leir- og fjellskred tsunami, flom	
År	Døde	År	Døde	År	Døde
1594	300	1679	140	1345	500
1726	90	1733	30	1625	20
1822	300	1737	18	1702	15
1849	500	1755	17	1731	17
1868	96	1770	27	1756	32
1893	130	1846	18	1760	17
1901	34	1860	18	1768	16
		1868	161	1780	15
		1873	21	1789	68
				1811	45
				1816	15
				1893	116
		1906	19	1905	61
		1956	21	1934	40
		1986	16	1936	74
Sum	1450	Sum	506	Sum	1051

Tabellen er delt i to som viser naturkatastrofer før og etter år 1900. Det går frem at det kun har vært en stor storm etter 1900 – den i 1901 som krevde mange menneskeliv – nemlig 34. I 1718, midt under Den lille istiden, kom det en snøstorm under krigshandlingene mot svenskene som tok 3 800 liv. Den er ikke tatt med i tabellen. På 1900-tallet ble det registrert at store snøskred og store leir- og fjellskred tok henholdsvis 56 og 175 liv.

Etter krigen, er det registrert at antallet som har omkommet i store snøskred og store leir- og fjellskred i Norge er 37. I løpet av **de siste 50 år** var det 16 som omkom i Vassdal-snøskredet i 1986. I disse to periodene er det ikke registrert store orkaner, stormer eller snøstormer som har tatt mange menneskeliv.

Det er tydelig at antall som døde av store naturkatastrofer i Norge har vært avtagende. Vi vet at menneskeskapt CO₂ produksjon er økende og at produksjonen ble forsterket like etter krigen ved stadig økende olje-, gass- og sementproduksjon som fører til økt atmosfærisk CO₂. Dette har ikke hatt

betydning for dødsraten for store ekstremvær ulykker i Norge som jo ligger nær null!

Konklusjonen er at menneskeskapt global oppvarming ikke påvirker ekstremvær dødeligheten i Norge. I Norge er det heller slik at en høyere temperatur kan være med på å redusere dødsfall som skyldes kulde.

Ekstremvær dødelighet i Europa

FNs befolkningsprognoser viser at befolkningen i Europa nå stagnerer og vil ved århundreskiftet være i underkant av 700 mill. Når forskerne anslår at ekstremvær dødeligheten i år 2100 er 150 000, tilsvarer dette en ekstremvær dødelighetsrate på $150\,000/700\,000\,000 = 0,02\%$ per år.

Forskerne har utviklet en modell for å prognostisere antall døde i vær-relaterte ulykker frem til år 2100. Ulykkene er fordelt etter hete- og kuldeperioder, skogbranner, tørke, stormflo, flom og stormer.

IPCCs utslippsscenario modell, SRES A1B, er integrert i prognosemodellen til forskerne. Den er en naturlig «driver» i modellen som beskriver at antall omkomne i ulykker øker proporsjonalt med utslippene. I referanseperioden (1981–2010) ble det registrert at rundt 3000 europeere mistet livet hvert år i vær-relaterte ulykker. Prognosemodellen viser en 10-dobling i perioden (2011–2040), 30-dobling i perioden (2041–2070) og en 50-dobling i perioden (2071–2100).

Så langt ser det ikke ut til at dødeligheten i vær-relaterte ulykker øker i den eksponentielle takten som beskrives. Pielke jr. (juli 2017) viser at prosentandelen av de globale vær- og klimarelaterte skadekostnader i forhold til globalt bruttonasjonalprodukt har vært signifikant nedadgående i perioden 1990–medio 2017. Se KN208.

Ekstremvær dødelighet i Norge

Statistisk sentralbyrå lager befolkningsprognoser for Norge. Antall innbyggere i Norge stagnerte før økt innvandring førte til ny befolkningsøkning. Langtidsprognosen for 2060 er 7,0 mill innbyggere. Dersom det antas at befolkningen i Norge vil bli 8 mill i år 2100 og at årlig ekstremvær dødelighetsraten er på 0,02%, som vist over, vil den **årlige** ekstremvær dødeligheten i Norge ved århundreskiftet være $8.000.000 \times 0,02\% = 1.600!$ Over en 50 årsperiode vil dette gi 80.000 døde av ekstremvær i Norge!

I løpet av de siste 50 årene er det i Norge registrert en stor vær-relaterte ulykke. Det var snøskredulykken i Vassdalen i 1986 som krevde 16 menneskeliv – som da tilsvarer en årlig ekstremvær dødelighetsrate på $16/(5.000.000 \times 50) = 0,0000006\%$ for store klimaulykker i denne perioden!

Denne hendelsen skyldes heller ikke hete og varmere klima, men kulde. Konklusjonen er at denne type modellering ikke samsvarer med realitetene hverken for Norge eller internasjonalt.